

UV 4/2005

Federalistit tarvitsevan unioniinsa 28. jäsenmaan

Kaksi kansaa tuhosi federalistien unelman EU:n liittovaltioimisesta ja unionin militarisoimisesta.

Liittovaltiomiesten ja -naisten hegemonia on murrettu.

Kahden kansanäänestyksen EI-tuloksen myötä on Eurooppaan syntynyt poliittisesti tyhjä tila, jonka täyttämisestä kilpaillaan.

Juridinen tausta

Jotta EU:n perustuslaki, jolla haluttiin perustaa kokonaan uusi Euroopan unioni ja antaa sille oma oikeushenkilöllisyys, olisi tullut voimaan, se olisi pitänyt hyväksyä jokaisessa jäsenmaassa.

Ne maat, jotka ovat sen jo ratifioineet eli hyväksyneet ja joita on nyt 13 (eli jäsenmaiden enemmistö), voivat perustaa uuden unionin ilman, että kaikki vanhan unionin jäsenmaat tulevat mukaan.

Vanha EU on kuitenkin valtioliitto, johon sovelletaan Wienin yleissopimusta valtiosopimuksista, ja uuden unionin perustamista ongelmallisempi asia on vanhan lakkauttaminen: siihen vaaditaan yksimielisyys.

Sitä ei nyt ole.

Perustuslakiin liitetty julistus

Kun hallitukset hyväksyivät perustuslain lokakuun lopussa 2003 Roomassa, siihen liitettiin *julistus n:o 30*

"Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen ratifiointista".

Julistuksilla ei ole minkäänlaista lainvoimaa tai laillista sitovuutta. Ne kuvaavat hyvää tahtoa sanoa yhteinen mielipide mihin tahansa asiaan.

Julistus kuului seuraavalla tavalla:

"Konferenssi toteaa, että jos neljä viidesosaa jäsenvaltioista on ratifioinut Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen kahden vuoden kuluttua sen allekirjoittamisesta, mutta ratifiointi tuottaa yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle vaikeuksia, Eurooppa-neuvosto ottaa asian käsiteltäväkseen."

Kahden vuoden määräaika päättyy lokakuun lopussa 2006.

Sitä, mitä tapahtuu, jos yksi tai useampi jäsenmaa ei ratifioi sopimusta, ei julistuksessa kerrota. Siinä tilanteessa valtionpäämiesten Eurooppa-neuvosto voi miettiä vaikka päänsä puhki, mitä tehdä, mutta yhdenkään jäsenmaan ylitse ei asiassa voida kävellä: vanhan lakkauttaminen vaatii yksimielisyyden ja uuden perustaminen ilman kaikkia nykyisiä (varsinkaan Ranskan ja Englannin kokoisia) jäsenvaltioita on poliittisesti mahdotonta.

Brysselin huippukokous

Brysselissä kesäkuussa kokoontunut Eurooppa-neuvosto tunnusti tosiasiat, vaikkakaan se ei osannut ottaa niihin kantaa.

Se päätti, että kahden vuoden määräajasta ei pidetä kiinni, ja otti *"tuumaustauon"*. Toivotaan ihmettä.

Se, että ei ole perustuslakia, ei ole ongelma. EU jatkaa toimintaansa nykyiseen tapaan.

Perustuslaki olisi ollut muutos: hyppy tuntemattomaan.

Uusi linja ajoon

Liittovaltiomiehet ja -naiset eivät ole periksi antavaa sorttia.

Kun he eivät saaneet EU:lle perustuslakia, suunnitelmiin tuli muutos. Nyt halutaan valmistella perussopimusten uudistus, johon kirjataan perustuslain keskeiset periaatteet (ilman raskasta III osaa) ja josta kansojen ei anneta äänestää.

Nykymenoa voidaan jatkaa *Nizzan sopimuksen* mukaan niin kauan kuin EU:ssa on enintään 27 jäsentä. Romania ja Bulgaria mahtuvat vielä vaikeuksitta mukaan.

Kroatian jäsenyys

Eurooliitti asettaa nyt toivonsa siihen, kun unioniin liittyy sen 28. jäsen.

Se olisi Kroatia.

Jotta Kroatia mahtuisi mukaan, perussopimuksia on pakko muuttaa. Niiden muuttaminen vaatii ratifioinnin jokaisen jäsenmaan parlamentissa.

Eliitin toiveissa on, että siinä saumassa perussopimuksia muutetaan enemmän kuin on Kroatian takia tarpeen ja että niihin kirjoitetaan hylkyyn menneen perustuslain avainkohdat. Halutaan vallansiirtoa suurille maille eli otetaan käyttöön lisää suuria maita suosivaa määräenemmistöpäätöksentekoa. Se kasvattaa unionin toimielinten valtaa jäsenmaiden parlamenttien kustannuksella.

Demokratian näkökulmasta suunnitelma on sangen kavala.